Інформаційні матеріали

для працівників Західного міжрегіонального управління Державної служби з питань праці на тему:

«Корупційні ризики при виконанні службових обов'язків державними службовцями»

1 Чому це важливо?

Як відомо, корупція є однією із найнебезпечніших загроз правам людини, демократії, правопорядку, чесності та соціальній справедливості, вона перешкоджає економічному розвиткові та загрожує належному і справедливому функціонуванню країн, має негативні фінансові наслідки для громадян, компаній і держав, а також для міжнародних установ.

На сьогодні в нашій державі здійснюється низка заходів у сфері запобігання та протидії корупції, більша частина з яких направлена саме на запобігання корупції, як і в більшості країн Європи.

2 Що таке корупційні ризики?

Одним із основних напрямів у сфері запобігання корупції є виявлення **корупційних ризиків**, які можуть виникнути в діяльності державних службовців, а також усунення умов та причин виникнення цих ризиків. Вказані корупційні ризики постійно досліджуються **науковцями** та громадськими організаціями у різних сферах державного управління.

Згідно із думкою фахівців:

- **Центру політико-правових реформ** – під корупційними **ризиками** пропонується розуміти правові, організаційні та інші фактори та причини, які породжують, заохочують (стимулюють) корупцію у сферах надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності держави.
- **Кабінету Міністрів України** – корупційні **ризики** як сукупність правових, організаційних та інших факторів і причин, які породжують, заохочують (стимулюють) осіб до скоєння корупційних правопорушень під час виконання ними функцій держави або місцевого самоврядування.

Відповідно до рекомендацій Національного агентства з питань **запобігання корупції корупційний ризик** – ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення органом влади визначених цілей та завдань.

Узагальнюючи наведене, можна зробити висновок, що **корупційний ризик** – це відповідний факт (дія, стан) який створює умови для вчинення корупційних правопорушень особами уповноваженими на виконання функцій держави та місцевого самоврядування.

3 Найпоширеніші корупційні ризики

За поширеністю корупційні ризики в діяльності державних службовців можна розташувати в такому порядку:

- недоброчесність державних службовців;
- виникнення конфлікту інтересів;
- безконтрольність з боку керівництва;
- наявність **дискреційних повноважень.**

4 Недоброчесність державних службовців

Слід звернути увагу на те, що **перше місце серед** корупційних ризиків не випадково посідає недоброчесність поведінки державних службовців.

Етично-психологічні аспекти та соціально-правові фактори мають досить великий вплив на сумлінність державних службовців при виконанні останніми посадових обов'язків, оскільки державний службовець завжди приймає рішення у першу чергу на підставі власного досвіду, психологічного відношення до виконуваної роботи, а також грунтуючись на особистих переконаннях і персональному соціально-матеріальному становищі.

До того ж, під час добору осіб на посаду державного службовця одним із вагомих критеріїв є, зокрема, така моральна риса, як доброчесність (чесність, моральність, добропорядність).

5 Конфлікт інтересів

Ще одним з не менш суттєвих корупційних ризиків є виникнення конфлікту інтересів, тобто наявність реальних або таких, що видаються реальними, суперечностей між приватними інтересами особи та її службовими повноваженнями, які можуть вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи не вчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень.

6 Безконтрольність з боку керівництва

Згідно із загальними правилами обов'язковою складовою для врегулювання конфлікту інтересів є саме контроль з боку керівництва.
Своєю чергою відсутність контролю (безконтрольність) з боку керівництва є корупційним ризиком. Внаслідок безконтрольності з боку керівництва можуть виникнути й інші корупційні ризики. Зокрема, такі як конфлікт інтересів, недоброчесність державних службовців.

Отож з метою недопущення (запобігання) виникнення такого корупційного ризику, як безконтрольність з боку керівництва, саме безпосереднім керівництвом контроль має здійснюватись:

- **систематично**, тобто нести регулярний характер, або постійно;
- **всебічно**, тобто найбільш охоплювати всі питання та напрямки роботи;
- **шляхом перевірки** не тільки тих службовців, які мають слабкі результати роботи, а й тих, що мають добрі результати;
- **об'єктивно**, тобто виключати упередженість;
- **гласно**, тобто результати контролю повинні бути відомі тим особам, які підлягали контролю;
- **результативно (дієво)**, тобто залежно від результатів контролю мають вживатись відповідні заходи.

Також для запобігання виникненню цього ризику необхідним є такий обов'язковий захід, як надання безпосереднім керівництвом державним службовцям практичної допомоги в реалізації поставлених завдань.

7 Застереження щодо дискреційних повноважень

У переліку корупційних ризиків є наявність дискреційних повноважень, оскільки саме наявність можливості діяти на власний розсуд створює умови для вчинення корупційних правопорушень.

Важливо пам'ятати!

Дискреційні повноваження не є порушенням, але потребують особливої уваги, адже саме вони можуть стати підгрунтям для зловживань.

Ключові висновки

- Корупційні ризики – це не лише окремі порушення, а й умови, які створюють можливість для корупції.
- Найбільшу небезпеку становлять недоброчесність, конфлікт інтересів, безконтрольність та дискреційні повноваження.
- Запобігання корупційним ризикам потребує системного контролю, етичної поведінки та відповідальності кожного державного службовця.

Разом проти корупції!

Інформаційні матеріали
для працівників Західного міжрегіонального управління Державної служби з питань праці

Корупційні ризики при виконанні службових обов'язків державними службовцями

Робочою групою з оцінювання корупційних ризиків у діяльності Державної служби України з питань праці відповідно до наказу Держпраці від 01.08.2025 № 131-25а «Про проведення оцінювання корупційних ризиків у діяльності Держпраці та її міжрегіональних територіальних органів» **ідентифіковано 11 можливих ризиків** у діяльності Держпраці та її міжрегіональних територіальних органів, підприємстві та установі, що належать до сфери управління Держпраці:

1. Ймовірність отримання неправомірної вигоди посадовими особами територіального органу Держпраці під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) або розслідування нещасного випадку на виробництві з метою отримання неправомірної вигоди;
2. Можливість того, що посадова особа Держпраці або її територіального органу під час розгляду документів для надання адміністративної послуги може умисно прийняти рішення про відмову без належних правових підстав, надати заявнику неповну або недостовірну інформацію чи штучно створити перешкоди для отримання послуги в інтересах третіх осіб з метою одержання неправомірної вигоди;
3. Можливість отримання неправомірної вигоди посадовими особами Держпраці чи її територіального органу, які є членами Комісії з перевірки знань з питань охорони праці, за попередньої змови із заінтересованими особами;
4. Можливість отримання неправомірної вигоди посадовою особою Держпраці або її територіального органу під час підготовки, погодження чи оформлення кадрового рішення;
5. Можливість отримання неправомірної вигоди керівником апарату Держпраці чи її територіального органу під час ініціювання, погодження чи розподілу премій, надбавок, доплат та інших виплат;
6. Можливість отримання неправомірної вигоди посадовою особою Держпраці при здійсненні представництва інтересів органу у судах та інших органах;
7. Можливість отримання неправомірної вигоди посадовою особою під час планування закупівлі, визначення очікуваної вартості та підготовки тендерної документації;
8. Можливість отримання неправомірної вигоди під час супроводження, погодження або контролю за процедурою закупівлі для заздалегідь визначеного учасника;
9. Можливість отримання неправомірної вигоди посадовою особою територіального органу під час здійснення заходів державного ринкового нагляду;
10. Можливість того, що працівник Держпраці або її територіального органу може несвоєчасно подати або не подати декларацію чи повідомлення про суттєві зміни у майновому стані, а також подати завідомо неповні або недостовірні відомості;
11. Можливість того, що посадова особа може умисно не повідомити про відомий їй конфлікт інтересів у підлеглого працівника, не вжити заходів щодо його врегулювання або прийняти рішення в інтересах такої особи чи у власних інтересах.

Разом проти корупції!

Потенційно вразливі до корупції функції та процеси

За результатами оцінювання можливих корупційних ризиків визначено потенційно вразливі до корупції функції та процеси, а саме:

- **Контрольно-наглядова діяльність** (перевірки, заходи державного нагляду (контролю), розслідування нещасних випадків на виробництві);
- Надання адміністративних послуг;
- Участь посадових осіб у перевірці знань з питань охорони праці;
- Добір персоналу;
- Призначення премій та інших виплат стимулюючого характеру;
- Представництво інтересів в судах;
- Планування закупівель, формування тендерної документації;
- Супроводження та контроль за процедурами закупівель;
- Здійснення заходів державного ринкового нагляду під час проведення планових та позапланових перевірок;
- Сфера запобігання та протидії корупції;
- Сфера запобігання та протидії корупції.

Наказом **Державної служби з питань праці від 15.05.2026 №96-26а** затверджено **Антикорупційну програму Державної служби України з питань праці на 2026 – 2028 роки** (далі – Антикорупційна програма), яка була впроваджена в Міжрегіональному управлінні.

Відповідно до положень Антикорупційної програми керівництво та посадові особи Міжрегіонального управління у своїй діяльності, а також у правовідносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами мають **керуватись принципом нульової толерантності до корупції** в будь-яких її формах та проявах, вживаючи усіх заходів щодо унеможливлення проявів корупції, запобігання та протидії корупційним правопорушенням або правопорушенням, пов'язаним з корупцією.

Відомча політика Держпраці щодо запобігання і протидії корупції

Відомча політика Держпраці щодо запобігання і протидії корупції в апараті Держпраці, її міжрегіональних територіальних органах, підприємстві та установі, що належать до сфери управління Держпраці, **грунтується на принципах:**

- верховенства права;
- доброчесності;
- законності;
- прозорості та відкритості;
- підзвітності;
- невідворотності реагування на порушення;
- превентивності;
- ризик-орієнтованості;
- персональної відповідальності за дотримання антикорупційних вимог.

Своєчасний аналіз корупційних ризиків та вжиття превентивних антикорупційних заходів дадуть можливість виключити порушення державними службовцями чинного антикорупційного законодавства.

Прозорість. Доброчесність. Результат.

Разом проти корупції!

Чесність у кожному рішенні – сильна держава у майбутньому!

- Доброчесність
- Законність
- Відповідальність
- Прозорість